

การประเมิน ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลชะ
อำเภอบรรพตพิสัย
จังหวัดนครราชสีมา
www.chae.go.th
๐๕๔-๔๔๔๔๒๐

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริตตลอดจนการสร้างความซื่อสัตย์และค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่นหรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวัง ความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะ กำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทานเป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

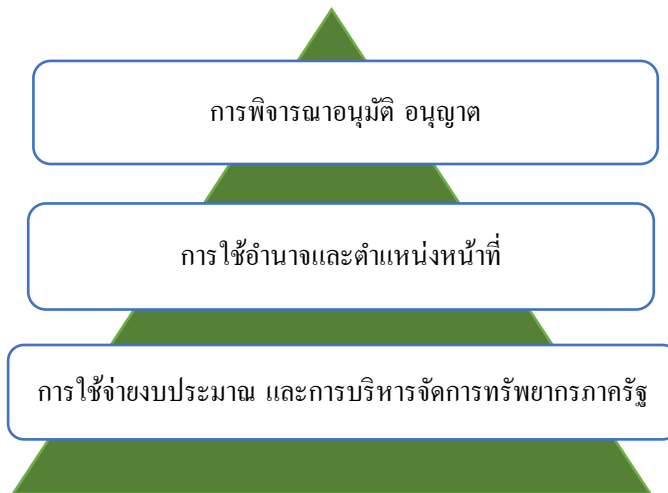
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

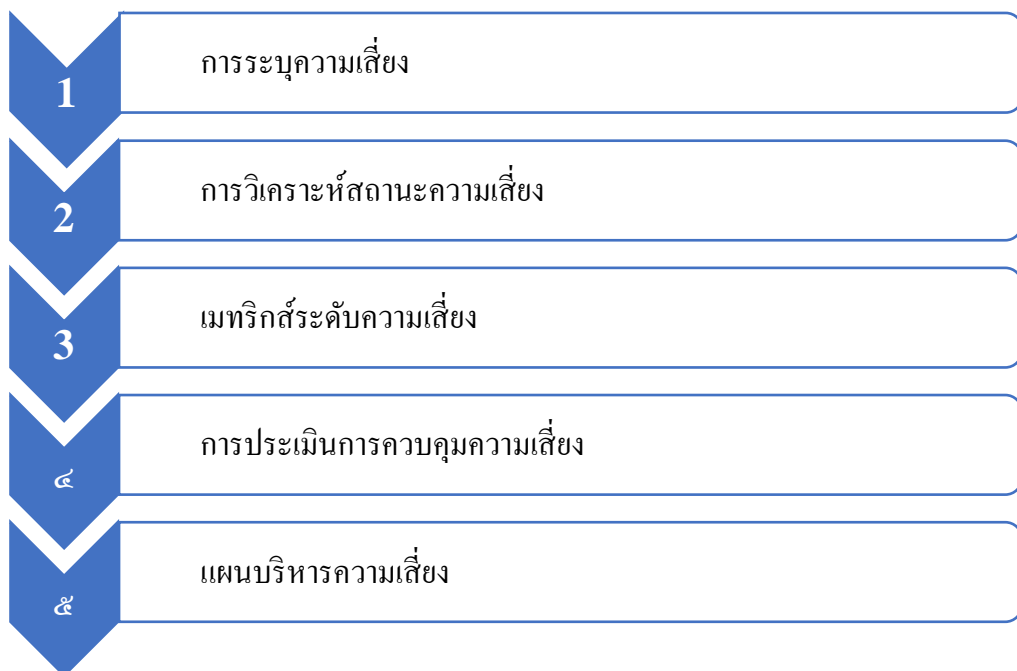
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาตภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติหรืออนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยงอธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้นๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ที่เคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการ ล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ}$$

(Likelihood x Impact)

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	1	2	3	4	5

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)

- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงของมาตรการควบคุมที่มีอยู่
- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวกับ การรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)		
๑.การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	๑. กระบวนการขออนุญาตก่อสร้าง ตัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร	๔	๔	๑๒	๑. มาตรการตรวจสอบการใช้ ดุลพินิจ - เผยแพร่คู่มือประชาชนเกี่ยวกับ กระบวนการขออนุญาตก่อสร้าง ตัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร ผ่านเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ ผ่าน บอร์ดข้อมูลข่าวสาร - ปิดประกาศคู่มือ ไว้ ณ สถานที่ที่ กำหนดให้ยื่นคำขอและเผยแพร่ทาง สื่อต่างๆ เช่น จัดทำแผ่นพับ อินโฟ กราฟฟิก ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น - เผยแพร่คู่มือแนวปฏิบัติการจัดการ เรื่องร้องเรียนการทุจริตและประพฤติ มิชอบและช่องทางในการร้องเรียน การทุจริตและประพฤติมิชอบของ เจ้าหน้าที่ให้ผู้มาติดต่อทราบ	กองช่าง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวกับ การรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)		
๒.การใช้อำนาจตามกฎหมาย / การให้บริการตามภารกิจ	จากผลการประเมิน ITA ๒๕๖๖ ที่ผ่าน มา พบว่าการปฏิบัติงาน /การให้บริการ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมใน การดำเนินการตามภารกิจของ หน่วยงานขาดองค์ประกอบการนำผลไป ปฏิบัติ	๒	๒	๔	๑. กำชับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ เพิ่มรายละเอียดในการนำผลแต่ละ ส่วนงานไปปรับปรุงพัฒนา รวมทั้ง ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค นำไป พัฒนาปฏิบัติ ๒. จัดทำเล่มรายงานผลการ ดำเนินงาน เพื่อให้ผู้บริหารได้รับ ทราบ และประชาสัมพันธ์ผ่าน เว็บไซต์เทศบาลฯ ๓. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วม การประชุมสภา ทั้งรูปแบบออนไลน์ หรือออฟไลน์ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึง รับทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานและ ระยะเวลาในแต่ละภารกิจงาน	ทุกกอง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวกับ การรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)		
๓.การบริหารงานบุคคล	การรับโอน (ย้าย) พนักงานส่วนตำบล และการสรรหาและเลือกสรรพนักงาน จ้าง	๔	๓	๗	๑. ควบคุม กำกับ ดูแล ให้บุคลากร ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ เคร่งครัด ๒. ประชาสัมพันธ์การรับโอน (ย้าย) ในตำแหน่งที่ว่าง และประกาศลง ในเว็บไซต์ อบต. https://chae.go.th ๓. ดำเนินการสรรหาและเลือกสรร ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ อย่างเคร่งครัด	ทุกกอง
๔.การจัดซื้อจัดจ้าง	๑. การกำหนด TOR และการกำหนดราคา กลาง การบริหารสัญญา	๓	๓	๗	๑. ควบคุม กำกับ ดูแล ให้บุคลากร ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามพระราช บัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ , ระเบียบ กระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัด จ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ , หนังสือเวียนที่เกี่ยวข้องกับการ จัดซื้อจัดจ้าง ๒.ควบคุม กำกับ ดูแล ในการจัดทำ TOR	ทุกกอง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวกับ การรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)		
	๒. มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ของขวัญ/ สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งนำไปสู่การ เอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา	๑	๓	๖	<p>๓. ควบคุมบุคลากรที่รับผิดชอบงาน พัสดุดำเนินการจัดทำ TOR หรือจัดทำ คู่มือการปฏิบัติงาน ในการดำเนินการ จัดซื้อจัดจ้าง กำหนดแนวปฏิบัติในด้าน การจัดซื้อจัดจ้างให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็น แนวปฏิบัติเดียวกัน</p> <p>๔. ส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมกับ สถาบันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ แนวทางปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามระเบียบ กฎหมาย เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ต่อไป</p> <p>๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและ ติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการ สอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติ ตามระเบียบอย่างเคร่งครัด</p> <p>๒. จัดทำและเผยแพร่แผนปฏิบัติการ จัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๓. มีขั้นตอนเสนอการเห็นชอบผ่านสาย งานตามลำดับ และมีการกำหนดอำนาจ อนุมัติตามวงเงินที่เหมาะสม</p>	ทุกกอง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตใน ประเด็นที่เกี่ยวกับ การรับสินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ
		โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ความรุนแรง (L*I)		
					๔. โครงการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ กรรมการจัดซื้อจัดจ้างและผู้ปฏิบัติงาน ด้านพัสดุ ประจำปี	

หมายเหตุ : ๑. กรณีหน่วยงานที่ไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ให้ระบุว่า “ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับทรัพย์สินในกระบวนการงาน อนุมัติ อนุญาต เนื่องจากไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ต้องระบุให้ครบทุกประเด็น ***

คำขวัญ

องค์การบริหารส่วนตำบลชะ

ตาเปิดเจ้าที่

นาดีหนองแสง

แหล่งอารยธรรม

ลุ่มน้ำลำชะ

องค์การบริหารส่วนตำบลชะ

อำเภอครบุรี

จังหวัดนครราชสีมา

www.chae.go.th

๐๔๔-๔๔๔๔๒๔